

Кан Ден Сік
Семеніст Іван Васильович

Азіатські реформи: формула успіху Китаю

УДК 32(510)+327(510):334
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2026-1.33>

Стаття поширюється на умовах відкритої ліцензії CC BY 4.0

Кан Ден Сік
доктор політичних наук, професор,
в.о. декана факультету східних мов
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2,
Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-2191-4210

Семеніст Іван Васильович
доктор філологічних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної
роботи та стратегічного розвитку
Київського національного університету
будівництва і архітектури
просп. Повітряних Сил, 31,
Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-0847-8856

Метою дослідження є аналіз причин успіху Китаю, а також основних проблем, які існують у країні на сучасному етапі. Сьогодні не є секретом те, чому Китай є таким популярним у багатьох країнах світу: зокрема в Південній Америці, Африці та Центральній Азії. Китай сміливо діє на основі проведення політики гуманного імперіалізму заснованого на чотирьох аспектах дипломатичної та прагматичної стратегії: незалежність та самостійність, активність та економічна дипломатія.

Посилення позиції Китаю у світі відбувається у контексті протистояння двох світових лідерів – США та Китаю. Водночас, поряд із успіхом, Китай стикається з низкою серйозних викликів, які потребують термінового вирішення.

Методологія статті спирається на використання системного методологічного підходу. Також застосовані елементи історично-порівняльного та юридичного методологічного підходів.

Наукова новизна. На основі аналізу доступних джерел була визначена формула економічного успіху Китаю, виклики, які стоять перед Китаєм та шляхи можливого розвитку Китаю.

Результати дослідження. Визначено, що ключовим чинником успіху Китаю є стратегія м'якої прагматичної дипломатії.

Аналіз проблем, які має Китай і шляхи їх вирішення. У статті досліджуються причини виникнення економічної кризи в Китаї, крах бетонних банків і трастових компаній, збанкрутування банківських систем. Усі ці фактори призвели до спаду економіки Китаю. Падіння китайської економіки – це не локальна проблема, а світова, тому що існує принцип глобальних взаємозалежностей. Створення Шанхайської організації співробітництва (ШОС), створення Азійського банку інвестиційно-інфраструктурно розвитку (АІІВ), активність міжнародної організації БРІКС – все це ознаки помірному виходу з кризової ситуації з боку уряду Китаю.

Китай в рамках стратегічної боротьби з США намагається створити потужні азійські об'єднання під назвою Азійської Спільноти. Але проблема полягає в тому, що не всі азійські країни вірять у міжнародний порядок під назвою «гармонійні відносини по китайськи».

Ключові слова: китайська м'яка дипломатія, китайська експансія, торговельна війна з США, сповільнення розвитку економіки Китаю, Тайванська проблема, «Світова фабрика», проблеми Азійсько-Тихоокеанського регіону, Шанхайська організація співробітництва (ШОС), азійська спільнота, принципи економічної дипломатії, зміна світоустрою, політика гуманного імперіалізму, позиція світового гегемона, інвестиції по китайськи.

Вступ. На початку 21 століття Китай зайняв провідне місце у світовій економічній та політичній системі, ставши одним із ключових центрів глобального розвитку. Високі темпи економічного зростання, структурна модернізація промисловості, активна інноваційна політика та розширення зовнішньоекономічної діяльності забезпечили йому статус другої за величиною економіки світу та значний вплив на міжнародні процеси.

Водночас нинішній етап розвитку Китаю характеризується низкою внутрішніх і зовнішніх викликів, серед яких уповільнення економічного зростання, зростання боргового навантаження, кризи на ринку нерухомості та посилення геополітичної конкуренції зі Сполученими Штатами. У контексті трансформації світового порядку та формування багатопольної системи міжнародних відносин дослідження причин успіху Китаю, особливостей його дипломатичної стратегії та перспектив подальшого розвитку набувають особливої актуальності.

Мета та завдання. Метою статті є комплексний аналіз чинників економічного зростання Китайської Народної Республіки та визначення ключових вну-

трішніх і зовнішніх викликів, що впливають на її сучасний розвиток.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань: визначити основні чинники економічного успіху Китаю; проаналізувати сучасні економічні та геополітичні виклики; дослідити особливості м'якої сили та економічної дипломатії Китаю; окреслити перспективи його подальшого розвитку в умовах трансформації світового порядку.

Методи дослідження. Методологія статті спирається на використання системного методологічного підходу. Також застосовані елементи історично-порівняльного та юридичного методологічного підходів.

Результати. Визначено, що ключовим чинником успіху Китаю є стратегія м'якої прагматичної дипломатії.

Китай сьогодні є одним із лідерів у світі з розвинутою економікою. Фактично він є світовою фабрикою. Країна багата надрами, видобуває 27 видів корисних копалин, має 80% запасів сурми та вольфраму. Однак Китай також є неординарною країною з багатьма парадоксальними явищами.

З одного боку, Китай є лідером в області науки та технологій, витрачає щорічно 378 мільярдів доларів США на розвиток прикладних наукових досліджень, для порівняння РФ витрачає 7 мільярдів. Максимальної уваги приділяє розвитку пріоритетних галузей науки, таких як штучний інтелект, цифровізація, напівпровідники, квантові обчислення, нейронаука, нейроморфні комп'ютерні системи, нейроімпланти, генетика (біомедична інженерія).

Сьогодні кожна п'ята наукова стаття китайська. Наука тісно переплетена з бізнесом.

Китайська економіка друга в світі і диктувала багато років теми глобальної економіки. Щорічний ріст ВВП з 1980 по 2022 рік складав в середньому 9%, але вже в 2025 році прогнозується 5%. Цей факт свідчить про те, що Китай сьогодні має багато проблем.

Багато дослідників стверджують, що Китай сьогодні знаходиться на порозі великої кризи. Так, за неофіційними даними державний загальний борг складає 53 трлн доларів США. Для порівняння борг США становить 34 трлн доларів. Китайці називають цей борг символом заморожених мрій. Чому? У 2025 році китайці мають найдовшу мережу залізничних доріг протяжністю 50 тисяч кілометрів. Інвестиції в будівництво швидкісних залізничних магістралей складають більше 2 трлн доларів США.

Є мільйони квартир, які були збудовані не для життя, а для інвестицій. Після світової кризи 2008-2009 років Китай вирішив будувати житло, мости, залізничні дороги, шосейні дороги, тобто залити бетоном та залізом весь Китай. Звичайно, цей факт додав Китайський економічний поштовх, але вже у 2025 році трапився дефолт китайських забудовників. Чому? Інфраструктура (залізнична та шосейні дороги, мости) стала збитковою. Причин багато. Неточний розрахунок проєктантів, дорогі квитки, невеликий потік пасажирів, особливо у віддалені райони, тобто багато збиткових маршрутів. Інвестиції в будівництво житла довгі роки вважалися інвестиціями в бетонний банк, тобто китайці інвестували не як в житло, а як в банк.

У 2021 році кількість пустуючих квартир зросла до 6 мільйонів та будівництво завмерло. Трасові компанії луснули, борги обчислювалися мільярдами. Інвестори почали виводити кошти. У 2025 році уряд Китаю для підтримки збанкрутілих банківських систем випустив облігації на 68 мільярдів доларів США. Ціни на житло у великих містах впали на 20%, а це призвело до девальвації юаню. Банківська система опинилася під загрозою руйнування. Спостерігається падіння експорту. Китай сьогодні менше закуповує сировину з Австралії, Бразилії, Південної Африки. У зв'язку з девальвацією китайська економіка втрачає попит на внутрішньому ринку. Тіньовий борг у вигляді облігацій у 2023 році склав 13 трильйонів доларів США.

Звичайно, уряд Китаю вживає арсенал заходів, так для викупу житла він виділив 6 мільярдів

доларів, але це невелика частка, для того, щоб оживити ринок житла, знизили ставку, але і це не вирішило проблему. Підтримка економіки за рахунок збільшення експорту електромобілів, акумуляторів, машинобудівної продукції поки що не може компенсувати збитки та повернути довіру китайців до інвестицій у будівництво. У пошуках нових драйверів росту економіки уряд збільшив підтримку на технологічні сектори, але поки вони не можуть компенсувати. Це тільки латання дір, які не вирішують системи проблем.

За даними дослідників, Китай сьогодні нагадує башту, яка хитається, але поки що стоїть. Якщо китайська економіка звалиться, то це може спровокувати та запустити ефект доміно, тому що існує принцип глобальних взаємозалежностей. Це свідчить про те, що проблема Китаю – це не локальна проблема, а світова. Китайська економіка – це машина росту, яка працює на знос, у якій запас пального закінчується.

Відомий фахівець у сфері Китаю, американець, професор Девід Шамбоу казав: «Азія це 37 країн, які відрізняються від європейських, південноамериканських культур». Перш за все, Азійський регіон з геополітичної та культурної точки зору, на відміну від однорідної культури Європи, Південної Америки та Близького Сходу, має дуже неоднорідну культуру, і в цьому регіоні загалом налічується 37 країн. Крім того, в Азії немає жодної універсальної чи загальної азійської чесності, якої всі азіати можуть беззаперечно дотримуватися та прийняти.

Чому США після закінчення Другої світової війни вважає Азію військовим, політичним та економічним центром світу? Чому США активно впроваджує стратегію повернення в Азію та стратегію відновлення балансу в Азійсько-Тихоокеанському регіоні? Географічно Азіатський регіон розподіляється на Океанію, Південно-Східну Азію, Північний Схід, Західну Азію, Середню або Центральну Азію, тобто з різних країн складається Азія, і кожен регіон має своїх унікальних персонажів та систему.

Порядок в Азії підтримується серед безлічі інституцій, включаючи потужний військовий альянс США, піднесення Китаю, невизначеність навколо Японії та розділеного Корейського півострова. Відносини між Китаєм та Тайванем, дилему безпеки, з якою стикається кожна країна, та складність економічного зростання, високоосвічені та малоосвічені країни, різноманітні політичні системи, добре освічену робочу силу та непохитний націоналізм. До того ж, піднесення Індії та Росії є ще однією з причин створення нового порядку в Азії. Тобто Азія в порівнянні з Європою має набагато різноманітнішу релігію та культуру. В Азії мешкає близько 60% населення світу. Серед країн світу, які мають найбільше населення, 5 країн знаходяться в Азії. Це Індія, Китай, Індонезія, Пакистан та Бангладеш. В Азії більше ніж 650 мільйонів ісламістів.

Тому дві країни, США та Китай, розуміють, що Азійський континент є важливим регіоном і його роль на світовій арені дуже велика. США всіляко намагається зменшити роль Китаю в Азії, але Китай теж це розуміє. Так Сі Цзинь Пін казав: «Азійські проблеми повинні вирішувати самі азійські країни». Це заява з проханням до США припинити втручання у справи Азії. Існує прихований стратегічний намір Китаю серйозно відреагувати на втручання США в азійські справи. На жаль, останнім часом після приходу вдруге до влади в США Дональда Трампа почалась торгівельна війна між США та Китаєм. Це означає, що криза в стосунках між двома країнами буде мати вплив на мирний процес у світі і це також буде нещастям і великим викликом миру. Китай бажає мирного розвитку та гармонійного світу.

У промові на 6-му саміті Шанхайської організації співробітництва, який відбувся 15 червня 2006 року було запропоновано спільно будувати гармонійний регіон. А вже 17 червня того ж року на саміті Ради взаємного співробітництва та зміцнення довіри в Азії, що відбувся в Казахстані, було запропоновано разом будувати гармонійну Азію, зробивши гармонію центральною концепцією зовнішньої політики Китаю.

На відміну від США, Китай пропагує м'яку зовнішню дипломатію, тим самим показавши всьому світу, що у нього не така силова стратегія, як у США. Тобто імідж (soft power) країни з м'якою політикою і тим самим ця стратегія – здобути прихильність, в першу чергу, від країн, які є недружніми до США. Ця м'яка стратегія, зокрема гармонійна дипломатія, якої дотримується Китай, схоже містить амбіції природного зростання як великої держави, прагнучи взаємної довіри, взаємної вигоди, рівноправних переговорів, поваги до різних цивілізацій та спільного розвитку без обтяження для інших країн та співіснування з ними. Це китайські цінності, які можуть протистояти цінностям миру, процвітання та безпеки, що пропонуються США під приводом загальнолюдських цінностей. Крім того, Китай оголосив «азійський монроїзм». Азію повинні започаткувати самі азіати, тобто першопрохідцями Азії повинні стати самі азіати. Скориставшись геополітичною ситуацією в Азії, Китай розпочав дискримінаційну політику, називаючи себе внутрішньоазійською країною, тоді як США вважалися позаазійською країною.

Іншими словами, це стратегічний крок спрямований на об'єднання азійських країн під назвою Азійської Спільноти на основі географічної однорідності регіональної ідентичності цих азійських країн у геополітичних рамках Азії, і зрештою, витіснити США з азійського регіону. Однак проблема полягає в тому, чи є погляд Китаю на міжнародний порядок справді таким гармонійним і примирливим, як концепція гармонійного світу, яку висуває Китай. Причина полягає в тому, що погляд Китаю

на міжнародний порядок є китайсько-китайським та хуайсько-китайським за поглядами. Залишається питання як Китай з таким світоглядом може підтримувати гармонійні відносини з усіма країнами. [6, с. 281]

Політика Китаю у зв'язку з розміщенням ТНААД у РК показує, що Китай загрожує багатьом країнам Азії. Рівень загрози досяг рівня шантажу, стверджуючи, що Корея стане мішенню для нападу. Якщо це справжній рівень могутності Китаю, то ситуація та світовий порядок у Південно-Східній Азії 21-го століття будуть такими ж ненадійними, як мінне поле, темнішими, ніж до світанку.

Китайська дипломатична стратегія ґрунтується на чотирьох аспектах, які Лю Фей, професор Центральної партійної школи Міжнародного інституту стратегічних досліджень Комуністичної партії Китаю, виклав як принципи китайської дипломатії «незалежність» та «самостійність», «активність», «економічна дипломатія», «дотримання принципів» уважності до опонента та міжнародного співробітництва.

Принцип «незалежності» та «самостійності» – це дипломатична діяльність на основі національних інтересів, яка не призводить до будь-якого тиску з боку міжнародного співтовариства і захищає принципи та позиції Китаю. Китай своєю активною дипломатією сьогодні значно підвищив роль на світовій арені відповідно до економічної сили, яка займає друге місце у світі.

Принцип активності означає зміну в поведінці Китаю. При цьому Китай висуває свої власні інтереси для реалізації національних інтересів.

Принцип економічної дипломатії полягає у розвитку економіки, яка базується на основі міжнародної конкурентоспроможності, яка є пріоритетом китайської економічної політики.

Принцип дотримання принципів означає уважність до опонента. Іншими словами, дотримання основних принципів дипломатії. Китай бере до уваги переваги іншої сторони.

Принцип міжнародного співробітництва є незамінним стрижнем дипломатичної осі Китаю яка орієнтована на відповідальність наддержав в міжнародній спільноті.

Китай завдяки вищезазначеним дипломатичним стратегіям та прагматичній дипломатії перетворюється в країну гегемона. У зв'язку з цим, наступним завданням країни гегемона китайської дипломатії, є розвіяти побоювання світової спільноти відносно якості відповідальної сильної країни.

Сьогодні світ перебуває в стані хаосу, непередбачуваної трансформації. Після закінчення війни в Україні очікується зміна світоустрою. Головним трендом зміни є проблема позиції світового гегемона останніх років США та посилення позиції Китаю. Тому практично всі важливі події в світі відбуваються у контексті протистояння двох світових

лідерів – США та Китаю. Звичайно, США не хочуть здавати свої позиції, але натиск Китаю дуже сильний. Останні дії президента США Дональда Трампа показують, що США не можуть бути гарантом демократії, миру на землі. А позиція Китаю значно зміцнилася.

Але при цьому США не хоче показатися слабким і тому не хоче поступатися Китаю і не хоче, щоб світ з монополярного правління перейшов на багатополярну систему правління.

Завдяки м'якій експансивній дипломатії вплив Китаю посилюється не тільки в Центральній Азії, а і в Південній Америці та Африці. В останні роки дуже велику увагу Китай приділяє Африці та Південній Америці, тому що ці континенти – це новий великий ринок збуту китайських товарів, нові перспективні країни для інвестицій. А це означає новий сплеск економіки, яка зараз знаходиться в стані спаду.

Чому Китай такий популярний в країнах Центральної Азії, Африки та Південної Америки? Тому що для цих країн це економічний імпульс. Ці країни зараз не думають над питанням – «це розвиток чи залежність?» Крім того, китайці планують працювати економічно швидко та сміливо. Китайці видають мільярдні кредити швидко без тяганини, мають непогані прибутки, або в разі неспроможності погасити кредит забирають акції цих проєктів. Або країни стають боржниками Китаю та розраховуються природними копалинами за безцінь. Так, в багатьох країнах Центральної Азії, Африки та Латинської Америки стратегічно важливі активи переходять до Китаю. Відбувається процес тихої експансії Китаєм. Цей процес веде до китайської гегемонії в світі.

Китай входить в топ-4 інвестиційних країн в Казахстані. Сьогодні 4674 підприємства мають китайські інвестиції. Китай тільки за 2012-2022 роки прийняв участь в 52-х великих проєктах Казахстану. Тільки за останні роки китайці видали кредити на суму 10 мільярдів доларів США в Казахстані. Казахи довіряють Китаю будувати швидкісні автомагістралі, тому що вони економічно сміливі та швидко працюють. До уваги, вартість одного кілометра шосе у китайців вдвічі дешевша, ніж в Європі, і втричі дешевша, ніж у США. Видобуток природних ресурсів – це галузь, якій Китай приділяє особливу увагу. Китай контролює 12% сумісних підприємств у Казахстані з видобутку урану, 24% з нафтопереробки і це далеко не повний список.

Крім того, Казахстан є великим ринком збуту китайських товарів. Так, за 2024 рік 39% автомобілів, проданих у Казахстані, були вироблені в Китаї. Таким чином, стратегічно важливі активи переходять до Китаю, і Казахстан поступово перетворюється на придаток китайської промисловості.

Сьогодні багато африканських країн мають великі борги перед Китаєм. Так, наприклад, борг Анголи складає 45 мільярдів доларів США, Зім-

бабве – десятки мільярдів доларів США. Звичайно, будівництво сучасних залізничних шосейних доріг, заводів, морських портів, аеропортів, інвестицій позитивно впливає на імідж Китаю. Компанія Huawei практично захопила весь ринок Африки по інтернетизації. 63% африканців вважають, що така китайська модель розвитку економіки є зразком для країн африканського континенту. Слід нагадати, що Китай привозить робітників для будівництва інфраструктури, заводів, а це означає, що ці інвестиції м'яко впливають на економіку африканських країн.

Усі ці фактори показують мудру, гнучку, хитру тактику китайської економіки – експансії. Це свідчить про глобальну залежність багатьох африканських країн від китайських грошей і технологій. За рахунок постачань товарів широкого вживання, інвестицій, китайці викачують багаті надра африканських країн. Багато дослідників таку неординарну політику Китаю називають політикою гуманного імперіалізму. Юань стає валютою для розрахунків, витісняючи долар з Африканського континенту. Усі ці фактори свідчать про те, що США поступово здають свої позиції світового гегемона, а Китай стає одним з лідерів світового порядку.

Але Китай стикається з багатьма політичними, економічними та соціальними проблемами. Якщо в період 1980-2022 рр. ріст ВВП в середньому становив 9%, то сьогодні темпи різко знизилися. Зростання загального боргу Китаю – 53 трлн доларів США. Падіння ринку нерухомості, зростання тіншового боргу у вигляді облігацій, які не погашені (борг – 13 трлн доларів США), інвестори виводять свої капітали, падіння експорту, зниження цін на товари, девальвація Юаня, заворушення в уйгурській автономії. Все це реально існуючі проблеми Китаю. Але Китай шукає нові драйвери росту, якими зараз є країни Центральної Азії, Африки та Південної Америки.

У світі останнім часом багато говорять про китайську експансію. При цьому Китай діє методично, цілеспрямовано, дипломатично, культурно та гуманно. Як відомо, Китай – країна третя по території у світі, друга по чисельності населення та перша по торговельно-економічній міці. Китай вже практично «проковтнув» Азію і зараз взявся за Африку та Південну Америку, при чому досить успішно.

Одним з найважливіших напрямків діяльності Китаю з експансії є Центральна Азія. Китай на виконання мегапроєкту «Один пояс, один шлях» вже вклав 1 трлн доларів США на безоплатній основі 500 млн доларів на країни Центральної Азії у вигляді допомоги. У результаті такої політики Таджикистан має борги перед Китаєм – 30% ВВП країни, Узбекистан – 25%, Киргизстан – 20%. Багато важливих галузей країн Центральної Азії контролює Китай, так, наприклад, 75% золотодобувної промисловості Киргизії. Має і значний вплив на Казахстан.

Іншим важливим регіоном в Азії для Китаю є Південно-Східна Азія. В першу чергу, це контроль над Південно-Китайським морем, яке є важливим логістичним хабом. Китай має конфлікт у цьому регіоні з В'єтнамом, Філіппінами, Індонезією, Японією, Індією та Австралією. Китай поступово, методично захоплює важливі острови та міліну, які багаті на нафту, морепродукти та мають стратегічне, логістичне та військове значення. Так, у 2014 році Китай почав освоювати острови Спратлі (7 островів), на які претендували 7 країн, і побудував там військовий об'єкт. Конфлікт з В'єтнамом через Парасельські острови, які є щитом Хайнаня, яка є військово-морською базою Китаю. Конфлікт з Філіппінами через 120 мілін. Вже вісім островів знаходяться під контролем Китаю. Конфлікт з Індією через гірські висоти в Гімалаях, захоплених Китаєм. З Японією – острови Сенкаку. Таким чином, практично вся важлива транспортна магістраль цього регіону знаходиться під контролем Китаю.

Важливість африканського континенту, який багатий природними ресурсами, великим ринком збуту, дешевим людським капіталом безперечний. Китай «захоплює» Африку торговельно-економічними та інвестиційними методами. На форумі «Китай-Африка», який організував Китай, Сі Цзинь Пін сказав, що інвестував в Африку вже 60 мільярдів доларів США, торговельний обсяг досяг вже 200 мільярдів за рік, будівництво інфраструктури, морські порти, аеропорти, мости, автостради – напрямок інвестицій Китаю. Більше ніж в 50% всіх інфраструктурно-інвестиційних проєктів приймає участь Китай. В Африці вже відкрили 59 інститутів Конфуція. Китайська мова включена до шкільних програм багатьох країн Африки. В Африці Китай будує військово-морську базу. Китай контролює ключові галузі промисловості Африки: видобуток нафти в Уганді, Танзанії, 40% мідного видобутку Замбії. Тобто, транспортна мережа, обробна промисловість – це напрямок зусиль Китаю. Причому вони діють під гаслом «Турбота Китаю про своїх чорних братів». Найближчі 10 років Китай планує вкласти в розвиток Африки більше 5 трильйонів доларів США. Китай діє при цьому дуже дипломатично, м'яко, хитро. Вони дуже уважно, делікатно, культурно ставляться до країн Африки. Багато кредитів на пільгових умовах надають країнам Африки, фірмам. При цьому, якщо вони стають кредитоспроможними, то забирають на свою користь.

Таким чином вже багато африканських країн потрапили у кабальну залежність від Китаю. Це означає, що з європейської кабали африканці потрапили під китайську. Так, сьогодні борг Анголи складає 45 мільярдів доларів США. Однак 63% африканців вважають, що Китай позитивно впливає на розвиток Африки. Такого результату Китай досяг завдяки м'якій стратегії. Сьогодні Китай викачує природні надра Африки за гроші. Такі мінерали,

як нікель, молібден та інші рідкісно-земельні елементи. Події останніх років свідчать про те, що Китай сьогодні скупив всю Африку і практично є господарем чорного континенту, відтіснивши європейські країни, США та Росію.

За останні роки протистояння та боротьба за Південну Америку відбувається між США і Китаєм. Китай поступово витісняє США з південноамериканського ринку. Так, за останні 20 років обсяг торгівлі між Китаєм та країнами Південної Америки зріс в 26 разів і досяг 700 мільярдів доларів США.

Такі країни як Венесуела, Болівія, Еквадор, Чилі, навіть такі великі країни як Аргентина та Бразилія мають борги та непогашені мільярдні кредити перед Китаєм. Китай сьогодні з Болівії скупає літій, з Еквадору – нафту (80%) за низькою ціною. Венесуела, Суринам, Парагвай та інші країни знаходяться в борговій ямі. Таким чином, за рахунок гнучкої фінансової інвестиційної політики, Китай контролює фінансові потоки Південної Америки. Китай на південноамериканському континенті буде бази радіоперехоплення, космічні бази. Всього більш ніж 10 станцій, які використовуються як в наукових, так і у військових цілях.

Висновки. Незважаючи на те, що Китай стикається з багатьма політичними, економічними та соціальними проблемами, він наполегливо шукає шляхи вирішення цих проблем. Останні події (лютий 2026 року) – незадоволення військових, спроба військового перевороту, показують, що Китай сьогодні перебуває в непростому стані, але уряд Китаю шукає нові драйвери росту, нові шляхи вирішення внутрішніх та зовнішніх викликів. Китай методично, цілеспрямовано, дипломатично, культурними та гуманними діями намагається вирішити існуючі проблеми.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимчук В. І., Лі І. Реформування економіки Китаю: етапи, результати, перспективи. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2018. № 15. URL: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.15.2018.136672>.
2. Кузьменко О. Ю. Економічна експансія Китаю та її вплив на світогосподарські процеси: Магістерська робота. Миколаїв, 2024. 82 с.
3. Макогон Ю. В. Співробітництво України та Китаю на сучасному етапі. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2019. С. 124–131. URL: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.16.2019.181695>.
4. Микитюк Р. П. Фактори зростання економічних позицій Китаю. 2018.
5. Шаповал Ю. І. Зміна економічної моделі Китаю: висновки для України. Історія народного господарства та економічної думки України. 2016. № 49. С. 206–215.
6. 장성민. 중국의탈어내기 미국의 버리기. Р. 286. 2016.
7. 강철휰. 중국도 시험대에 올랐다. 조선일보. 2016.

REFERENCES:

1. Herasymchuk, V. I., & Li, I. R. (2018). Reformuvannya ekonomiky Kytayu: etapy, rezultaty, perspektyvy [Reforming China's economy: Stages, results, perspectives]. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy Kyivskyi politekhnichnyi instytut [Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine Kyiv Polytechnic Institute]*, (15). <https://doi.org/10.20535/2307-5651.15.2018.136672> [in Ukrainian]
2. Kuzmenko, O. Yu. (2024). Ekonomichna ekspansiya Kytayu ta yii vplyv na svitohospodarski protsesy [China's economic expansion and its impact on global economic processes] (Master's thesis). Mykolaiv, Ukraine. 82 pp. [in Ukrainian]
3. Makohon, Yu. V. (2019). Spivrobotnytstvo Ukrainy ta Kytayu na suchasnomu etapi [Cooperation between Ukraine and China at the modern stage]. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy Kyivskyi politekhnichnyi instytut [Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine Kyiv Polytechnic Institute]*, 124–131. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.16.2019.181695> [in Ukrainian]
4. Mykytiuk, R. P. (2018). Faktory zrostannya ekonomichnykh pozytsii Kytayu [Factors of growth in China's economic positions]. [in Ukrainian]
5. Shapoval, Yu. I. (2016). Zmina ekonomichnoi modeli Kytayu: vysnovky dlya Ukrainy [Changing China's economic model: Conclusions for Ukraine]. *Istoriia narodnoho hospodarstva ta ekonomichnoi dumky Ukrainy [History of National Economy and Economic Thought of Ukraine]*, (49), 206–215 [in Ukrainian]
6. Jang, S. M. (2016). Junggug-ui mil-eonaegi migug-ui beorigi [China's push, America's discard] (p. 286) [in Korean]
7. Kang, Ch. S. (2016). Junggudo siheomdae-e ollatda [China also put to the test]. *Chosun Ilbo* [in Korean]

Asian reforms: The formula of China's success

Kan Den Sik

Doctor of Political Science, Professor,
Acting Dean of the Faculty of Oriental
Languages

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan
University

Bulvarno-Kudryavska str., 18/2,
Kyiv, Ukraine

ORCID: 0000-0002-2191-4210

Semenist Ivan Vasylovych

Doctor of Philology, Professor,
Vice-Rector for Scientific and Pedagogical
Work and Strategic Development
Kyiv National University of Construction
and Architecture

Povitrianykh Syl Ave., 31, Kyiv, Ukraine

ORCID: 0000-0002-0847-8856

The purpose of this article is to analyze China's success and existing problems. Today, it is no secret why China is so popular in many countries around the world, particularly in South America, Africa, and Central Asia. China confidently acts on the basis of a policy of humane imperialism founded on four aspects of diplomatic and pragmatic strategy: independence and autonomy, activity, and economic diplomacy.

The strengthening of China's position in the world is taking place in the context of confrontation between two world leaders – the US and China. But alongside its success, China faces many challenges that need to be addressed urgently.

The methodology of the article is based on the use of a systematic methodological approach. Elements of historical-comparative and juridical methodological approaches are also applied. Scientific novelty. Based on the analysis of available sources, this paper identifies the formula of China's economic success, the challenges China faces, and possible ways for China's development.

Research results. It has been concluded that the key factor in China's success is its strategy of soft pragmatic diplomacy.

Analysis of China's problems and ways to solve them. The article examines the causes of the economic crisis in China, the collapse of concrete banks and trust companies, and the bankruptcy of banking systems. All these factors led to the downturn of the Chinese economy. The decline of the Chinese economy is not a local problem, but a global one, because there is a principle of global interdependence. The creation of the Shanghai Cooperation Organization (SCO), the establishment of the Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB), and the activity of BRICS are all signs of a gradual recovery from the crisis on the side of the Chinese government.

As part of its strategic rivalry with the United States, China is attempting to create powerful Asian alliances under the name of the Asian Community. However, the difficulty lies in the fact that not all Asian countries believe in an international order based on «harmonious relationship in the Chinese way».

Key words: Chinese soft diplomacy, Chinese expansion, trade war with the US, deceleration of China's economic development, Taiwan issue, «world factory», problems of the Asia-Pacific region, Shanghai Cooperation Organization (SCO), Asian community, principles of economic diplomacy, change in the world order, policy of humane imperialism, position of the world hegemon, Chinese-style investment.

Дата першого надходження статті до видання: 11.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.04.2026